

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riski un to pārvaldīšanas vadlīnijas azartspēļu un izložu organizēšanas jomā

1. Šis vadlīnijas nosaka noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas (turpmāk - NILLTPF) riskus, kuri ir saistīti ar azartspēļu un izložu organizēšanu, šo risku novērtēšanu, atklāšanu un risku pārvaldīšanu un ir saistoši visiem azartspēļu un izložu organizētājiem (turpmāk - Organizētājs), kuri sniedz šo pakalpojumu fiziskām personām. Vadlīnijas sniedz metodiskus norādījumus riska pārvaldīšanai un novēršanai.

2. Organizētāja NILLTPF risku pārvaldīšanas pienākumi:

2.1. Organizētājs pārzina iespējamās NILLTPF riskus (ietekmi un iespējamību, ka azartspēļu un izložu organizētājs vai azartspēļu un izložu organizēšana var tikt izmantota noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai terorisma vai proliferācijas finansēšanā) azartspēļu un izložu nozarē;

2.2. Organizētājs regulāri vērtē un seko tendencēm NILLTPF jomā, izstrādā politikas un procedūras NILLTPF risku atklāšanai un pārvaldīšanai, ņemot vērā NILLTPF risku ekspozīcijas (risks, kuram pakļauts azartspēļu un izložu organizētājs, ņemot vērā tā klientu loku, piedāvāto azartspēļu un izložu organizēšanas veidu un vietu, skaidras un bezskaidras naudas darījumu esamību un to apjomu, naudas plūsmas izsekojamību, citu faktoru ietekmi) ietekmējošus faktorus;

2.3. Organizētājs veicot savai darbībai piemītošo risku novērtējuma izstrādi, pārskatīšanu vai aktualizēšanu, ņem vērā:

2.3.1. riskus, kurus identificējusi Eiropas Komisija Eiropas Savienības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumā;

2.3.2. riskus, kuri identificēti nacionālajā NILLTPF risku novērtēšanas ziņojumā;

2.4. veicot NILLTPF risku analīzi un risku indikatoru atklāšanu, Organizētājs veic pasākumu kopumu, kas vērsts uz šo risku novēršanu vai mazināšanu;

2.5. riska procedūras Organizētājs dokumentē un iekļauj Organizētāja iekšējās kontroles sistēmā.

3. Atbilstoši NILLTPF risku novērtējumam un atkarībā no azartspēļu vai izložu organizēšanas vietas (fiziskā atrašanās vieta vai interaktīvā vide) nodala azartspēles un izlozes, kuras tiek organizētas fiziskā atrašanās vietā no tām, kuras organizētas interaktīvajā vidē (tiešsaistē).

4. Azartspēles un izlozes tiek izvērtētas pa šādiem Latvijas Republikā atļautajiem un Azartspēļu un izložu likumā noteiktajiem azartspēļu un izložu veidiem:

- 4.1. totalizators un derības;
- 4.2. kazino spēles (kāršu un kauliņu spēles, rulete un kāršu spēles turnīri);
- 4.3. spēļu automātu spēles un bingo;
- 4.4. veiksmes spēles pa tālruni;
- 4.5. skaitļu izlozes un momentloterijas;
- 4.6. interaktīvās azartspēles un izlozes.

5. NILLTPF riski **totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietās:**

5.1. spēlētājs regulāri liek likmes ar zemu koeficientu (ar augstu notikuma iestāšanās varbūtību), kur ir liela varbūtība par notikuma iestāšanos, vai, saņemot laimestu, pieprasa dokumentālu apliecinājumu par veikto darījumu;

5.2. spēlētājs regulāri liek likmes uz notikuma vairākiem iznākumiem (likme uz uzvaru un zaudējumu), tādējādi samazinot iespēju zaudēt iemaksāto naudu. Laimesta gadījumā pieprasa dokumentāru apliecinājumu par laimestu;

5.3. spēlētājs pērk no citas personas totalizatorā laimējušās biļetes un saņem laimestu viņas vietā, pieprasot dokumentālu apliecinājumu par laimestu;

5.4. spēlētājs veic lielas likmes pēdējā brīdī pirms notikuma, veicot iemaksu skaidrā naudā;

5.5. spēlētājs veic lielu likmi uz iepriekš zināmiem notikumiem (sarunātām spēlēm), tādējādi garantējot laimestu;

5.6. spēlētājs, laimējot totalizatorā, lūdz pārskaitīt laimestu uz citas personas bankas kontu (karti);

5.7. personu grupa veic vienādas likmes uz vienu vai vairākiem notikumiem, bet laimestu saņem (iesniedz kvītis) viena persona, pieprasot dokumentālu apliecinājumu par laimestu;

5.8. spēlētājs ir politiski nozīmīga persona, politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona.

5.9. spēlētājs ilgstošā laika periodā nenāk pēc laimesta un pēc tam iesniedz vairākas laimējušas biļetes par ilgstošu laika posmu.

5.10. spēlētājs regulāri liek likmes tādā apjomā, lai iespējamā laimestu summa ir nedaudz lielāka par 3000 euro.

6. NILLTPF riski **kazino spēlēs** (kāršu un kauliņu spēles, rulete un kāršu spēles turnīri):

6.1. spēlētājs pērk kazino kasē žetonus (var būt vairāki pirkumi nelielā vērtībā) un vēlāk tos apmaina pret naudu, paziņojot, ka guvis laimestu azartspēlēs un pieprasa dokumentālu apliecinājumu par laimestu;

6.2. spēlētājs ar citu personu starpniecību, pērk kazino kasē žetonus (vairāki pirkumi nelielā vērtībā) un nodod tos spēlētājam, kurš tos apmaina pret naudu, izliekoties, ka guvis laimestu azartspēlēs un pieprasa dokumentālu apliecinājumu par laimestu;

6.3. divi saistīti spēlētāji liek likmes pie ruletes galda (viens uz sarkanu, otrs uz melnu), tādējādi samazinot zaudējuma iespēju;

6.4. spēlētājs pērk žetonus pie spēles galda un vēlāk tos maina pret naudu kazino kasē, paziņojot, ka guvis laimestu un pieprasa dokumentālu apliecinājumu par laimestu;

6.5. spēlētājs pērk kazino žetonus un piedalās pokera (*cash game*) spēlē un apzināti zaudē naudu līdzdalībniekam (noliekot kārtis, kaut ir stiprāka kombinācija), kurš apmaina tos pret naudu un pieprasa dokumentālu apliecinājumu par laimestu;

6.6. spēlētājs ir politiski nozīmīga persona, politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona.

7. NILLTPF riski **spēļu zālē un bingo zālē:**

7.1. spēlētājs iemaksā naudu spēļu automātā un pieprasa izmaksu, neveicot spēli, vai spēlei izmanto tikai nelielu iemaksātās naudas daudzumu un pieprasa dokumentālu apliecinājumu par laimestu;

7.2. spēlētājs spēlē elektronisko ruleti, liekot likmi gan uz “sarkanu”, gan uz “melnu”, gan mazu likmi uz “0”, tādējādi garantēti gūstot laimestu;

7.3. spēlētājs iemaksā naudu spēļu automātā un veic kvīts izdruku, izmantojot spēļu automāta naudas iemaksai un izmaksai paredzēto drukas iekārtu (*TITO*), un šī pati persona vai cita persona nākamajā dienā, vai citā dienā apmaina kvīti pret naudu, pieprasot dokumentālu apliecinājumu par laimestu;

7.4. džekpota sistēmas tehnisko prasību neesamības dēļ pastāv riski organizētāja darbiniekiem ietekmēt laimesta iestāšanās varbūtību;

7.5. spēlētājs pērk laimējušas bingo kartes no citas personas par dārgāku cenu, lai vēlāk to apmainītu pret laimestu, pieprasot dokumentālu apliecinājumu par laimestu;

7.6. spēlētājs regulāri liek likmes tādā apjomā, lai iespējamā laimestu summa ir nedaudz lielāka par 3000;

7.7. spēlētājs ir politiski nozīmīga persona, politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona.

8. NILLTPF risks **skaitļu izlozēs un momentloterijās:**

8.1. spēlētājs nopērk laimējušas loterijas biļetes no citas personas (par lielāku cenu nekā laimests) un vēlāk to apmaina pret laimestu, pieprasot dokumentālu apliecinājumu par laimestu;

8.2. spēlētājs ir politiski nozīmīga persona, politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona.

9. NILLTPF riski **interaktīvajās azartspēlēs un izlozēs:**

9.1. spēlētājs iemaksā spēles kontā noziedzīgā ceļā iegūtus naudas līdzekļus un vēlāk pieprasa naudas izmaksu, lai gan spēle nav bijusi vai ir spēlēts tikai par nelielu summu;

9.2. spēlētājs iemaksā spēles kontā noziedzīgā ceļā iegūtus naudas līdzekļus un kāršu spēles turnīrā apzināti tos zaudē savam līdzdalībniekam, kurš var būt reģistrēts arī pie cita, tai skaitā, ārvalstu azartspēļu organizētāja;

9.3. spēlētāji var izmantot personas, kuras slēdz derības viena pret otru, izmantojot noziedzīgā ceļā iegūtus naudas līdzekļus, bet uzvarētājs saņem laimestu, tādējādi legalizējot noziedzīgā ceļā iegūtus naudas līdzekļus;

9.4. persona uzpērk interaktīvo azartspēļu vai izložu kontus no to patiesajiem īpašniekiem (par lielāku cenu nekā tajos ir nauda);

9.5. persona regulāri iemaksā naudu savā spēles kontā, bet pēc laika veic izmaksu, neveicot dalību azartspēlē vai izlozē;

9.6. spēlētājs ilgstoši uzglabā naudas līdzekļus spēles kontā, nepiedalās azartspēlē vai maz piedalās azartspēlēs un veic izmaksu uz bankas kontu;

9.7. spēlētājs, reģistrējoties un spēlējot, izmanto citas personas datus un kontus.

9.8. spēlētājs ir politiski nozīmīga persona, politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona.

10. NILLTPF risku pārvaldība **totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietās:**

10.1. ja ir konstatēts kāds no NILLTPF riskiem totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietās, tad Organizētājs veic nepieciešamās darbības, lai identificētu klientu arī gadījumā, ja darījuma summa ir zemāka nekā 2000 *euro*. Gadījumā ja klients atsakās sevi identificēt vai sniedz nepatiesu informāciju, tad Organizētājs pieņem lēmumu par darījuma izbeigšanu;

10.2. veicot laimesta izmaksu uz spēlētāja bankas kontu, Organizētājs pārlicinās, ka konta īpašnieks ir tā pati persona, kura pieprasa laimesta izmaksu;

10.3. gadījumos, kad spēlētājs par katru darījumu pieprasa darījumu apliecināšu dokumentu, Organizētājs uzsāk Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā (turpmāk – NILLTPFNL) noteikto klienta izpēti;

10.4. gadījumos, kad darījumos ir iesaistīta personu grupa, Organizētājs veic pasākumus visu iesaistīto personu identificēšanai un uzsāk klientu izpēti;

10.5. organizētājs iekšējās kārtības noteikumos paredz spēlētāja likto likmju uzskaiti, kuru koeficients paredz iespējamo laimestu lielāku nekā 720 *euro*;

10.6. organizētājs iekšējās kārtības noteikumos nosaka likmju un laimesta lieluma ierobežojumus, balstoties uz notikuma risku;

10.7. organizētājs iekšējās kārtības noteikumos paredz klienta darījumu uzraudzību un dokumentēšanu;

10.8. organizētājs politiski nozīmīgas personas, politiski nozīmīgas personas ģimenes locekļa vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītas personas identificēšanai izmanto VID Publiskojamo datu bāzes informāciju par politiski nozīmīgām personām, kā arī trešo pušu datu bāzes.

11. NILLTPF risku pārvaldība **kazino spēlēs** (kāršu un kauliņu spēles, rulete un kāršu spēles turnīri):

11.1. organizētājs veic pasākumus, lai konstatētu, vai persona, kura maina žetonus pret naudu, ir piedalījies azartspēlē un guvusi laimestu, īpaši gadījumos, kad persona pieprasa darījumu apliecināšu dokumentu;

11.2. gadījumos, kad personas spēlē azartspēli viena pret otru un Organizētājs konstatē, ka spēlētājs apzināti zaudē žetonus par labu otram spēlētājam, Organizētājs pieņem lēmumu par darījuma pārtraukšanu;

11.3. veicot laimesta izmaksu uz spēlētāja bankas kontu, Organizētājs pārliecinās, ka konta īpašnieks ir tā pati persona, kura pieprasa laimesta izmaksu;

11.4. gadījumos, kad spēlētājs par katru darījumu pieprasa darījumu apliecināšu dokumentu, Organizētājs uzsāk NILLTPFNL noteikto klienta izpēti;

11.5. organizētājs izstrādā iekšējos kontroles mehānismus, lai nepieļautu kazino personāla dalību NILLTPF;

11.6. organizētājs iekšējās kārtības noteikumos paredz klienta darījumu uzraudzību un dokumentēšanu; 11.7. organizētājs politiski nozīmīgas personas, politiski nozīmīgas personas ģimenes locekļa vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītas personas identificēšanai izmanto VID Publiskojamo datu bāzes informāciju par politiski nozīmīgām personām, kā arī trešo pušu datu bāzes.

12. NILLTPF risku pārvaldība **spēļu zālēs un bingo zālēs**:

12.1. organizētājs veic pasākumus, lai konstatētu, vai persona, kura pieprasa laimesta izmaksu spēļu zālē vai bingo zālē, ir piedalījies azartspēlē, organizētājs pirms laimestu apliecināša dokumenta izsniegšanas pārliecinās, vai persona ir guvusi laimestu azartspēlē. Ja Organizētājs nevar pārliecināties par to, vai laimests iegūts atbilstoši spēles programmas algoritmam, tas atsaka izsniegt dokumentālu pierādījumu par laimesta gūšanu;

12.2. veicot laimesta izmaksu uz spēlētāja bankas kontu, Organizētājs pārliecinās, ka konta īpašnieks ir tā pati persona, kura pieprasa laimesta izmaksu;

12.3. organizētājs izstrādā iekšējos kontroles mehānismus, lai nepieļautu, ka spēļu zāles vai bingo zāles personāls iesaistās NILLTPF, izsniedzot laimestu apliecināšus dokumentus personām, kuras nav guvušas laimestu;

12.4. organizētājs veic pasākumus, lai nepieļautu naudas iemaksas vai izmaksas kvīšu (*TITO*) uzkrāšanu ilgstošā periodā vai vienā apmeklējuma reizē pie vairākiem spēļu automātiem un to apmaiņu pret naudu vienā darījumā;

12.5. organizētājs nodrošina, ka azartspēļu automāts bez operatora klātbūtnes izmaksā spēlētājam ierobežotu skaidras naudas apjomu, kas nepārsniedz 720 euro;

12.6. Skaidras naudas plūsmas noteikšanai un kontrolēšanai Organizētājs izmanto vienotu azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmu (AKUS);

12.7. Organizētājs politiski nozīmīgas personas, politiski nozīmīgas personas ģimenes locekļa vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītas personas identificēšanai izmanto VID Publiskojamo datu bāzes informāciju par politiski nozīmīgām personām, kā arī trešo pušu datu bāzes.

13. NILLTPF risku pārvaldība **skaitļu izlozēs un momentloterijās:**

13.1. organizētājs veic pasākumus, lai pārliecinātos, ka laimējusī persona personīgi piedalījies izlozē, ievērojot, ka NILLTPF risks ir iespēja, ka laimējušās biļetes tiek pārpirktas no citas (faktiski laimējušās) personas;

13.2. Organizētājs politiski nozīmīgas personas, politiski nozīmīgas personas ģimenes locekļa vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītas personas identificēšanai izmanto VID Publiskojamo datu bāzes informāciju par politiski nozīmīgām personām, kā arī trešo pušu datu bāzes.

14. NILLTPF risku pārvaldība **interaktīvajās azartspēlēs un interaktīvajās izlozēs:**

14.1. organizētājs, pirms laimesta izmaksas uz personas bankas kontu, pārbauda spēlēto azartspēļu un izložu vēsturi un pārliecinās, vai persona ir piedalījies azartspēlēs vai izlozēs;

14.2. veicot izmaksu uz spēlētāja bankas kontu, organizētājs pārliecinās, ka konta īpašnieks ir tā pati persona, kura pieprasa laimesta izmaksu;

14.3. organizētājs veic naudas izmaksu tikai uz to kontu, no kura tika veikta likme dalībai azartspēlē vai izlozē;

14.4. gadījumos, kad personas spēlē kāršu spēli viena pret otru un Organizētājs konstatē, ka spēlētājs apzināti zaudē žetonus par labu otram spēlētājam, Organizētājs pieņem lēmumu par darījuma pārtraukšanu;

14.5. ja Organizētājam rodas aizdomas par darījumiem vai personu identitāti, tā ir tiesīga pieprasīt jebkura veida papildus informāciju no klienta, tai skaitā lūgt personīgi ierasties Organizētāja birojā.

14.6. Organizētājs klienta identificēšanai izmanto drošus neklātienas identifikācijas veidus Ministru kabineta noteiktajā apjomā un kārtībā;

14.7. Organizētājs politiski nozīmīgas personas, politiski nozīmīgas personas ģimenes locekļa vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītas personas identificēšanai izmanto VID Publiskojamo datu bāzes informāciju par politiski nozīmīgām personām, kā arī trešo pušu datu bāzes.

15. Ar šo vadlīniju spēkā stāšanos spēku zaudē Inspekcijas 2017. gada 25. septembra ieteikumi “Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riski un to pārvaldīšana azartspēļu un izložu organizēšanas jomā”.